

www.mevzuattakip.com.tr

Belediye Şirketlerinin Yönetimlerinin Belirlenmesi

Bu genelge ile belediyelerin tüzel kişi yönetim kurulu üyesi veya müdür olarak seçildiği anonim ve limited şirketlerde, belediye, organ üyesi olarak tescil edilirken aynı zamanda belediye adına hareket edecek gerçek kişinin belirlenmesinde ve yine belediyelerin pay sahibi olduğu şirketlerde belediye tüzel kişiliğini temsilen genel kurula katılacak temsilcinin belirlenmesinde yetkinin, belediyenin hangi organına ait olduğuna ilişkindir.

T.C.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

14.05.2019

Sayı: 14399437-622.02-E.103708

Konu: Belediye Şirketleri

TİCARET BAKANLIĞINA

(İç Ticaret Genel Müdürlüğü)

İlgi: 24.04.2019 tarihli ve 00043742444 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile belediyelerin tüzel kişi yönetim kurulu üyesi veya müdür olarak seçildiği anonim ve limited şirketlerde, belediye, organ üyesi olarak tescil edilirken aynı zamanda belediye adına hareket edecek gerçek kişinin belirlenmesinde ve yine belediyelerin pay sahibi olduğu şirketlerde belediye tüzel kişiliğini temsilen genel kurula katılacak temsilcinin belirlenmesinde yetkinin, belediyenin hangi organına ait olduğuna hususundaki Bakanlığımız görüşlerinin bildirilmesi talep edilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Şirket kurulması" başlıklı 70 inci maddesinde; "Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilir." hükmü,

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun "Şirket kurulması" başlıklı 26 ncı maddesinde 'Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir. Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilirler. Büyükşehir belediyesi, mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahalarının, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebilir; ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir. Ancak, bu yerlerin belediye şirketlerince üçüncü kişilere devri 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabidir." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan 5393 sayılı Kanunun "Meclisin görev ve yetkileri" başlıklı 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek" hükmü,

4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun 26 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında "Belediyeler ve diğer mahalli idareler ile bunların kurdukları birlikler tarafından ticari amaçla faaliyette bulunmak üzere ticari kuruluşlar kurulması, mevcut veya kurulacak şirketlere sermaye katılımında bulunması, Cumhurbaşkanının iznine tabidir. " hükmü yer almaktadır.

Öte yandan 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 16 ncı maddesinde; " Ticaret şirketleriyle, amacına varmak için ticari bir işletme işleten vakıflar, dernekler ve kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşlar da tacir sayılırlar.

Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri ile kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere harcayan vakıflar, bir ticari işletmeyi, ister doğrudan doğruya ister kamu hukuku hükümlerine göre yönetilen ve işletilen bir tüzel kişi eliyle işletsinler, kendileri tacir sayılmazlar. " hükmü,

"Tacir olmanın hükümleri" başlıklı 18 inci maddesinde ise "Tacir, hey türlü borcu için iflasa tabidir; ayrıca kanuna uygun bir ticaret unvanı seçmek, ticari işletmesini ticaret siciline tescil ettirmek ve bu Kanun hükümleri uyarınca gerekli ticari defterleri tutmakla

da yükümlüdür. Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir. Tacirler arasında, diğer tarafı temerrüde düşürmeye, sözleşmeyi feshe, sözleşmeden dönmeye ilişkin ihbarlar veya ihtarlar noter aracılığıyla, taahhütlü mektupla, telgrafla veya güvenli elektronik imza kullanılarak kayıtlı elektronik posta sistemi ile yapılır. Tacir sıfatına bağlı olan diğer hükümler saklıdır." hükmü yer almaktadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun "Genel Kurul" başlıklı 407 nci maddesinde "Pay sahipleri, şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanırlar. Kanuni istisnalar saklıdır.

Murahhas üyelerle en az bir yönetim kurulu üyesinin genel kurul toplantısında hazır bulunmaları şarttır. Diğer yönetim kuyulu üyeleri genel kurul toplantısına katılabilirler. Denetçi genel kurulda hazır bulunur. Üyeler ve denetçiler görüş bildirebilirler.

333 üncü madde gereğince belirlenen şirketlerin genel kurul toplantılarında Gümrük ve Ticaret Bakanlığının temsilcisi de yer alır. Diğer şirketlerde, hangi durumlarda Bakanlık temsilcisinin genel kurulda bulunacağı ve genel kurul toplantıları için temsilcilerin görevlendirilmelerine ilişkin usul ve esaslar ile bunların nitelik, görev ve yetkileri ayrıca ücret tarifeleri Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir. Bakanlık temsilcisinin toplantıya katılma giderleri ve ücretleri ilgili şirket tarafından karşılanır." hükmü,

"Genel Kurulun Görev ve Yetkileri" başlıklı 408 inci maddesinde "(1) Genel kurul, kanunda ve esas sözleşmede açıkça öngörülmuş bulunan hâllerde karar alır.

(2) Çeşitli hükümlerde öngörülmuş bulunan devredilemez görevler ve yetkiler saklı kalmak üzere, genel kurula ait aşağıdaki görevler ve yetkiler devredilemez:

a) Esas sözleşmenin değiştirilmesi.

b) Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, süreleri, ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi, ibraları hakkında karar verilmesi ve görevden alınmaları.

c) Kanunda öngörülen istisnalar dışında denetçinin seçimi ile görevden alınması.

d) Finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr paylan ile kazanç paylarının belirlenmesine, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil, kullanılmasına dair kayarların alınması.

e) Kanunda öngörülen istisnalar dışında şirketin feshi.

j) Önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı.

(3) Tek pay sahipli anonim şirketlerde bu pay sahibi genel kurulun tüm yetkilerine sahiptir. Tek pay sahibinin genel kurul sıfatıyla alacağı kararların geçerlilik kazanabilmeleri için yazılı olmaları şarttır." hükmü,

"Genel Kurula Katılma" başlıklı 425 inci maddesinde "Pay sahibi, paylarından doğan haklarını kullanmak için, genel kurula kendisi katılabileceği gibi, pay sahibi olan veya olmayan bir kişiyi de temsilcisi olarak genel kurula yollayabilir. Temsilcinin pay sahibi olmasını öngören esas sözleşme hükmü geçersizdir." hükmü,

"Pay sahibinin temsili" başlıklı 427 nci maddesinde "Katılma haklarını temsilci olarak kullanan kişi, temsil edilenin talimatına uyar. Talimata aykırılık, oyu geçersiz kılmaz. Temsil edilenin temsilciye karşı hakları saklıdır.

Hamiline yazılı pay senedini, yellin, hapis hakla, saklama sözleşmesi veya kullanım ödöncü sözleşmesi ve benzeri sözleşmeler sebebiyle elde bulunduran kimse, pay sahipliği haklarını, ancak pay sahibi tarafından özel bir yazılı belge ile yetkilendirilmişse kullanabilir." hükmü

"Yönetim kurulu" başlıklı 359 uncu maddesinde "Anonim şirketin, esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş, bir veya daha fazla kişiden oluşan bir yönetim kurulu bulunur.

Bir tüzel kişi yönetim kuruluna üye seçildiği takdirde, tüzel kişiyle birlikte, tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen, sadece bir gerçek kişi de tescil ve ilan olunur; ayrıca, tescil ve ilanın yapılmış olduğu, şirketin internet sitesinde hemen açıklanır. Tüzel kişi adına sadece, bu tescil edilmiş kişi toplantılara katılıp oy kullanabilir.

Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin pay sahibi olduğu şirketlerde, sayılan tüzel kişiler veya bunların gerçek kişi temsilcileri yönetim kuruluna seçilebilir. Yönetim kurulu üye sayısı ikiden fazla olan şirketlerde üyelerin tamamının aynı kamu tüzel kişisinin temsilcisi olmaması şartıyla kamu tüzel kişisini temsilen birden fazla gerçek kişi yönetim kuruluna seçilebilir." hükmü,

Aynı Kanunun Limited şirketlerin yönetim ve temsili ile ilgili olarak 623 üncü maddesinde; "Şirketin yönetimi ve temsili şirket sözleşmesi ile düzenlenir. Şirketin sözleşmesi ile yönetimi ve temsili, müdür sıfatını taşıyan bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere verilebilir. En azından bir ortağın, şirketi yönetim hakkının ve temsil yetkisinin bulunması gerekir.

Şirketin müdürlerinden biri bir tüzel kişi olduğu takdirde, bu kişi bu görevi tüzel kişi adına yerine getirecek bir gerçek kişiyi belirler." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca 5393 sayılı Belediye "Meclisin Görev ve Yetkileri" 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) ve (j) bentlerinde; "(i) Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret

Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.

(j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek" hükmü,

"Belediye giderleri" başlıklı 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde "Belediyenin kuruluşuna katıldığı şirket, kuruluş ve katıldığı birliklerle ilgili ortaklık payı ve üyelik aidatı giderleri." hükmü,

Aynı Kanununun 68. maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde; "(d) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutan, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göye belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.

e) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmaya belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun karar ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile yapabilir." hükmü,

Yine aynı Kanununun 17 nci maddesinde; "Belediye meclisi, belediyenin karar organıdır ve ilgili kamında gösterilen esas ve usûllere göre seçilmiş üyelere oluşur." hükmü yer almaktadır.

Söz konusu mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi neticesinde; 5393 sayılı Kanununun 17 nci maddesine göre Belediyenin karar organının meclis olduğu, Belediye ve bağlı kuruluşlarının şirket kurması için belediye meclisinin olumlu kararını müteakip Cumhurbaşkanından izin almaları gerektiği, belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar verme yetkisinin belediye meclisinde olduğu, bu şirketler tarafından borçlanma yapılabilmesi için belediye meclis kararının gerektiği, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar verme yetkisinin belediye meclisinde olduğu, bu nedenlerle belediyenin veya bağlı kuruluşlarının sahip oldukları veya ortağı buldukları belediye şirketlerinin genel kurulunda belediye ve bağlı kuruluşu temsil edecek kişilerin belediyenin karar organı olan Belediye meclisinin kararıyla belirleneceği belediye şirketlerinin genel kurulunda belediye ve bağlı kuruluşunu temsil etmek üzere; belediye başkanı, belediye meclis üyesi, belediye çalışanı veya belediye dışından kişi/kişilerden belirlenebileceği ve belediye ile bağlı

kuruluşlarının ortağı olduğu belediye Şirketlerinin kurdukları Şirketlerin genel kuruluna katılacak kişilerin ise belediye veya bağlı kuruluşlarının ortağı olduğu Şirketlerin yönetim kurulu tarafından belirleneceği, ayrıca genel kurul tarafından belediye tüzel kişisinin; yönetim kurulu üyesi veya müdür olarak seçildiği anonim ve limited Şirketlerde ise tüzel kişi ile birlikte, tüzel kişi adına, tüzel kişi belirlenecek gerçek kişinin seçiminde karar verme yetkisinin belediye meclisinde olduğu değerlendirilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Turan KONAK

Bakan a.

Genel Müdür

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA